

**Lietuvių kilmės neobiologas ir menininkas Audrius Plioplys į savo darbus įkomponavęs Čikagos universiteto pastatų architektūrinių fragmentų.
L. Poškevičiūtės nuotr.**

Lina POŠKEVIČIŪTĖ

Rugsėjo 1 d. į Zyplių dvarą užsuko vienas žinomų JAV neurologų, menininkas Audrius Plioplys. Lukšių seniūnas, tautodailininkas Vidas Cikana aprodė dvarą, svečias prieš kelerius metus dvarui padovanojo 16 savo darbų. Menininkas, pasitelkęs neuronų ir kitų neobiologinių elementų vaizdinius, metaforiškai perteikia atminties, žmogaus sąmonės bei mąstymo procesus.

Pasak V. Cikanos, pažintis su JAV savo medicininiais išradimais ir kūryba garsėjančiu lietuvių kilmės neurologu bei menininku A. Pliopliu prasidėjo prieš kelerius metus per

išeivijos dailininkę, mecenatę Magdalena Birutę Stankūnienę, kurios darbų taip pat yra Zyplių dvare. Jos iniciatyva Zyplių dvare įamžintas ir kraštiečio, aktyvaus ateitininko Prano Povilaičio atminimas, įrengtas kambarys, kur stovi jo dovanoti baldai, knygos, asmeniniai daiktai.

A. Plioplys gimė ir užaugo Kanadoje, Toronte, vėliau persikėlė į JAV. Baigė medicinos studijas Čikagoje, dirbo ligoninėse, specializavosi neurologijoje. Kiek vėliau nusprendė intensyviai užsiimti kūrybine veikla, pradėjo kurti savo neįprastus paveikslus, kurių pagrindu tapo neurologinių smegenų impulsų nuotraukos. 1976–1979 m. A. Plioplys studijavo dailę.

„Kaip tik šiuo laikotarpiu supratau, kad galbūt padariau klaidą pasirinkdamas mediciną, ją pristabdžiau, persikėliau gyventi į Vašingtoną, įsirengiau asmeninę studiją, kurioje kūriau. Po kiek laiko pradėjo sąžinė graužti, kad nepritaikau neurobiologijos žinių ir nieko nenuveikiau toje srityje, nepadėjau kenčiantiems žmonėms, todėl neuromokslą su menu sujungiau ir daugiau nei 40 metų kuriu savo neokonceptualųjį meną“, – pasakoja svečias ir priduria, kad, suvokęs mediko ir mokslininko pašaukimo svarbą, savo gyvenimą paskyrė neurologijai ir neurobiologijai.

Prieš kelerius metus Zyplių dvarui Čikagoje gyvenantis profesionalus dailininkas padovanojo 16 savo darbų, kurie šiuo metu puošia Zyplių dvaro erdves Medicina paliko pėdsaką jo kūryboje – kūriniuose apstu spalvingų neuronų brėžinių. A. Plioplio darbai – išskirtiniai. Prie kiekvieno paveikslo sustodamas mokslininkas pasakojo jų atsiradimo istoriją, sakydamas, kad kiekvienas darbas surištas su jo patirtais praeities įvykiais.

„Viename kūrinyje sudėta labai daug sluoksnių, minčių. Nes mes patys turime labai daug sluoksnių savo galvosenoje. Smegenų žievė taip pat turi šešis sluoksnius. Manau, kad vizualinis menas turi būti patrauklus, priėjęs prie tokio darbo galbūt žmogus pagalvos, kokia to darbo reikšmė. Man maloniausia, kai mano darbuose žmonės pradeda rasti savo gyvenimo įspūdžius“, – aiškino 69-erių A. Plioplys pridurdamas, kad išėjęs į pensiją gali daugiau laiko skirti kūrybai.

A. Plioplio darbai – spalvingi jo paties smegenų elektroencefalogramų kreivėmis ir magnetinio rezonanso nuotraukomis išraižyti darbai. Viename darbe žaliai fone fosilijų, kitame akmenų iš senkapių vaizdiniai, trečiame – Čikagos universiteto pastato

architektūriniai fragmentai, perpinti neuronų spalviniais. A. Plioplio darbu iliustruota ir poetės Sandros Avižienytės poezijos knyga „Psichopatija“.

„Aš pats gimiau ir augau Kanadoje, Toronte, emigrantų šeimoje, tikėjau, kad tėvai grįš gyventi į Lietuvą, bet tai neįvyko. Nuskridau į šiauriausią salą Kanadoje, paėmiau akmenukų ir nusukridau į kitą salą, ten juos nufotografavau ir palikau. Nuotrauką vėliau panaudojau kūrinyje. Manau, kad mano gyvenimas buvo tarsi beprasmis daiktų perkėlimas. Šiame kūrinyje – mano portretas“, – apie knygos „Psichopatija“ viršelį pasakojo svečias. Menininkas darbus gimdo ilgai: iš pradžių jis ieško spalvos (naudoja šešias spalvas), tuomet ant spalvoto paviršiaus deda nuotrauką, tačiau jos žiūrovas nepamatyti, ji retušuojama, dar vienas sluoksniu – smegenų elektroencefalogramos kreivės ar magnetinio rezonanso nuotraukos vaizdas. Tuomet sukurtas vaizdas atspaudžiamas.

Pasiteiravus apie medicinos pasiekimus, A. Plioplys kaip vieną ryškiausių savo išradimų įvardija visame pasaulyje naudojamas liemenes, kurios padeda cerebriniui paralyžiumi sergantiems vaikams išvengti plaučių uždegimo. Jis yra parašęs solidžių darbų apie neurologiją. Pašlijus sveikatai, A. Plioplys iš medicinos praktikos pasitraukė, pastaruoju metu užsiima vien menu.

Svečią, pirmą kartą apsilankiusį Zyplių dvare, sužavėjo dvaro pastatai bei juose eksponuojami tautodailininkų, profesionalių menininkų darbai.

Iš Zyplių dvaro žinomas išeivijos mokslininkas ir menininkas A. Plioplys išskubėjo į Marijampolę – Lietuvos Prezidento Kazio Griniaus memorialiniame muziejuje atidaryta jo darbų paroda. Svečias puikiai kalba lietuviškai ir Lietuvoje apsilankyti žada dažniau. Jo tėvas buvo kilęs iš netoli Kazlų Rūdos esančio Plioplių kaimo, motina – iš Plungės.